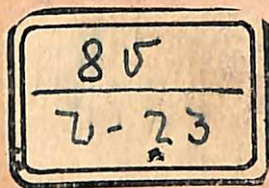

ՀԱՅԵՍՏԱՆԻ ԽՍՀ ԼՈՒՍԺՈՂԿՈՄԱՏ

ՆԱԽԱԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ԿԱԲԻՆԵՏ

ՆԱԽԱԴՊՐՈՑԱԿԱՆ

ՅԵՐԳԵՐ-ՊԱՐԵՐ ՅԵՎ ՊԱՏՄՎԱԾԲՆԵՐ

ԼՈՒՍԺՐԱՏ

ՅԵՐԵՎԱՆ

1939

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ ԽՍՀ ԼՈՒՍԱՌԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

85

ՆԱԽԱԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ԿԱԲԻՆԵՏ

30 MAY 2011

G-23

ՆԱԽԱԴՊՐՈՑԱԿԱՆ

ՅԵՐԳԵՐ - ՊԱՐԵՐ ՅԵՎ ՊԱՏՄՎԱԾԻՔՆԵՐ

ԼՈՒՍԱՌԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

ՑԵՐԵՎԱՆ

1989

253

10 JUL 2013

Պատ. խմբագիր՝ Ա. Մալխասյան
Սրբադրե՛՛ Ս. Շահբադյան

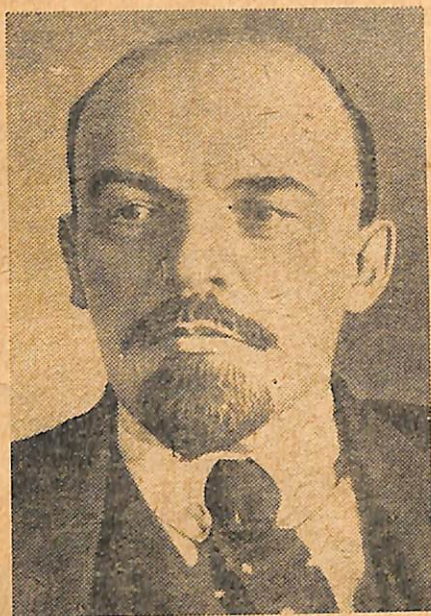
51059-66

Գրավիտի լիպո՛՛ S-1792

Պատվեր 343. Տիրաժ 1000

Պետրոսի I տպարան, Յերևան, Լենինի 65

ДОШКОЛЬНЫЕ
ПЕСНИ-ТАНЦЫ И РАССКАЗЫ
Ереван, Просиздат, 1939 г.

Լենին, առե՛լ ես դու,
Լենին, անմե՛ն ես դու,
Դու անմահ ու վա՛ն ես
Մեր սրտով:

Գորգին Բորյան

.. Есть человек за стенами Кремля,—
Знает и любит его вся земля,
Радость и счастье твое—от него,
Сталин—великое имя его!

В. Лебедев-Кумач

Մ Ա Յ Ի Ս

Ալ ու ալվան վառ մայիս,
Դու ամենից լավ ամիս,
Կյանք ու արև ես տալիս,
Ի՞նչ սիրուն ես, ջան մայիս:

Հանդ ու ալիքի դարձարուն,
Հովն ե խաղում դաշտերում,
Թռչուններն են քեզ դավում,
Ինչ նախշուն ես, լավ մայիս:

Դու կայտառ ես մանկան ուրիշ,
Թռվռուն ու խնդերես,
Յերբ կլինի վոք բերես
Վողջ աշխարհին ալ մայիս:

Մ Ա Յ Ի Ս

Գարնան ամիս
Սիրուն մայիս,
Նախշ ու նկար,
Բարով յեկար:

Յեկար, բերիք
Վարդը կարմիր,
Սուսան—սմբուլ
Սիրուն բլբուլ:

ՇՈՒՏՈՎ ԿԳԱ

Շուտով կգա
 Կանաչ գարուն,
 Սար ու ձորեր
 Կծաղկեն,
 Յետ կղանան
 Նախշուն հավքեր՝
 Գարնան գովքը
 Կըյերգեն:

Բուն կշիռն
 Դաշտում, այգում,
 Զվեր կածեն
 Բներում,
 Զագ կհանեն
 Նախշուն, սիրուն,
 Իրենց փափուկ
 Տներում:

ԱՀԱ ՅԵԿԱ...

Ա՛խ, յերբ կլինի, մեծ լինեմ յես ել,
 Ուրիշների պես հասակ ունենամ,
 Սովառնակ նստած՝ ամպերը կխսեմ,
 Ստալին պապիկին՝ Մոսկվա հյուր գնամ:

Գնամ ու ասեմ, ահա յեկա յես,
 Սիրելի պապի, մեծացա արդեն,
 Ինձ ել ուղարկիր հերոսների պես
 Փոթորիկների ու խավարի դեմ:

Մ Ա Յ Ի Ս

Խոսմ. Հ. Թումանյանի
Յերած.՝ Գ. Ղազարյանի

Ճամփա տվեք, սար ու դաշտեր,
Ճամփա բացեք մեր հյուրին,
Նա բերում է ձագեր, թիթեռ,
Նախշուն որեր մեր յերկրին:

Դուրս են գալիս նրա առաջ
Գառնուկ, թռչնիկ, վարդ, ծաղիկ՝
Հաղար գույնի շորեր հագած,
Յերգ ու տաղով գեղեցիկ:

Ճամփա տվեք, ծառեր ու խոտ,
Ճամփա բացեք են հյուրին,
Նա մայիսն է ցողոտ, շաղոտ,
Մեր բոլորիս սիրելին:

ՄԿՐՏԻՉ ԽԵՐԱՆՅԱՆ

ՄԵՐ ՅԵՐԳԸ

Մանուկներ ենք յերջանիկ,—
Կարմիր ծիլեր՝ հարազատ
Խորհրդային գեղեցիկ
Հայրենիքի մեր ազատ:

Չարաճըճի, կենսունակ
Թռչկոտում ենք, վազվզում,
Մեր յերգերն են շարունակ
Զնգում դաշտում, պարտիզոնում:

Ստալինն է տվել մեզ
Կյանքն այս ուրախ, լիռլի,
Ո՞վ կարող է մեզանից
Ուրախությունն այդ խլի:

ՋԱՆ, ԿԱՐՄԻՐ ՄԱՅԻՍ

Ջան, կարմիր Մայիս,
Ազատ ու անահ,
Խնդության ամիս,
Յեկ, մեղ մոտ մնա:

Գալիս ես Վորսկես
Անվանի մի հյուր,
Մտնում ես հանդես
Դրոշներով բյուր:

Ջարդարում ես դու
Յեկ գյուղ, և՛ քաղաք,
Մտնում ամեն տուն
Ու ամեն մի բակ:

Ջան, կարմիր Մայիս,
Ազատ ու անահ,
Խնդության ամիս,
Յեկ, մեղ մոտ մնա:

ԳԱՐՈՒՆ

Ջուգվել են կրկին
Անտառ ու այգի,
Վշտում ե ուժգին
Ձուրը գետակի:

Հավքերը սիրուն
Համերգ են կազմել,
Արտում ու դաշտում
Յերգ ու հորովել:

Թիթեռներն ուրախ
Թռչում են դես-դեն,
Ջան, տեսքիդ մատաղ,
Դարուն ե արդեն:

ԿԱՐՄԻՐ ԿՌԼԱՆԸ

Այն ինչ վոր պատահեց մայիսի մեկին, սարքել էյին Միտկոն, Վանչոն, Լիլիկը և Սաշկոն:

Դիտե՞ք ովքեր են նրանք—յերեք տղա և մեկ աղջիկ, բոլորն ել հասակակիցներ, 11 տարեկան, և ապրում են նրանք Բուլղարիայի Բատակի կոչված փոքրիկ գյուղում: Որացույցի թերթիկը ցույց եր տալիս ապրիլի 30-ը: Հետևյալ օրն սկսվում եր նոր ամիսը—մայիսը: Յերեկոյան զանգը ժողովի յեր կանչում զաշտերից վերադարձած գյուղացիներին:

— Տեսեք հա՛, վաղը վոչինչ չլինի: Լսեցի՞ք,—վոչ մի հավաքույթ, վոչ մի յերթ և վոչ մի դրոշակ: Յեկեղեցու աստիճանների վրա կանգնած բեխափորը վոստիկանը՝ թափահարելով ցուցամատը և կուչ անելով աջ աչքը, դուռում եր.

— Յեթե վաղը վորեիցե մեկի խրճիթից դրոշակ կախված լինի, կբանտարկենք և կաքսորենք: Լսեցի՞ք, դե՛հ ցրվեք:

Վոստիկանի հրամանը լսեցին վոչ միայն մեծերը, Միտկոն, Վանչոն և Սաշկոն, շրջապարիսպի վրա նստած, աչք չեյին հեռացնում վոստիկանից:

— Խեղդվես դու, տնրա:

Բոլոր յերեխաները վոստիկանին «տաբա» էյին անվանում, «տաբա»—յերեխաների համար ամենազգովելի խոսքն եր:

Միտկոն լավ ե ճանաչում տաբաներին: Յերեք տարեկան եր նա այն ժամանակ և հիշում ե, թե ինչպես զիշերը դուռը թրխկթրխկացրին: Մայրն անկողնից ցատկեց դեպի դուռը և բացականչեց.

— Ո՞վ ե այդտեղ:

— Բացեք, վոստիկանությունն ե:

— Հայր, կորանք մենք...

Մայրն ընկավ հայրիկի վզովը... և ահա այդ զիշերվանից Միտկոն զրկվեց հորից: Բատակիում վո՞ր յերեխան եր սիրում տաբաներին—վոչ մեկը: Վերցնենք Լիլիկին. նրա հայրը ներկարար եր: Լիլիկի մեծ յեղբորն այնքան ծեծեցին, վոր քիչ մնաց մեռնի: Լիլիկի անկողնի վերևից կախված ե նրա լուսանկարը:

— Ո՛, դու իմ սիրելի յեղբայր, ինչո՞ւ ալլես չկաս:

Լիլիկը նուշնպես լսել եր, թե ինչպես հայրը հայհոյում եր հարուստներին:

— Մենք ձեզ ցույց կտանք, մենք ձեզ հետ այնպես կվարվենք, ինչպես Խորհրդային Ռուսաստանում:

Լիլիկը լսել եր Խորհրդային Ռուսաստան խոսքը, բայց վախենում եր հարցնել: Մի անգամ նա փողոցում Միտկոյին հարցրեց.

— Ի՞նչ ե նշանակում Խորհրդային Ռուսաստան: Միտկոն վրա պրծավ բռունցք արած, նրա բերանը փակեց և ասաց.

— Յեթե տաբան լսեր՝ հորդ բանը բուրդ եր: Հենց վոր ժողովը վերջացավ, յերեխաները՝ մեկը մյուսին առաջ տալով, վազեցին:

— Դիտե՞ք ինչ,—ասաց Սաշկոն,—գնանք մեր բակը: Յերեխաները գնացին բարձրացան խոտի դեզը և սկսեցին քչիչալ:

— Գիտե՞ք ինչ, տաբան վախեցավ: Նա վախե-
նում է, վոր վաղը մեզ մոտ ել այնպես լինի, ինչ-
պես Խորհրդային Ռուսաստանում: Յերեկ յես յեղ-
բորիցս լսեցի, վոր վաղը հիանալի կլինի այնտեղ: Ամ-
բողջ ժողովուրդը, ասում են նա, դուրս ե գալիս փողոց-
վորքան դրոշակներ կան, և բոլորը կարմիր: Յերգում
են բոլորը:

— Գիտե՞ք ինչ եր ասում յեղբայրս,—այնտեղ
տղաները և աղջիկները կարմիր վզկապ են կապում,
նրանք կոչվում են պիոներներ և ոգնում են աշխա-
տավորներին:

— Ա՛խ, յեթե մենք ել պիոներներ լինեյինք,,
դուրս կանեյինք բոլոր տաբաներին...

Կու... կու... կու...

Այն տանը, վորտեղ ապրում էյին յերեխաները,
տանիքի վրա ապրում էր արագիլ կուլանը: Յերեխա-
ները նրան գտել էյին ճահճում, նրա վրտը ջարդված
էր:

Այդ որվանից կուլանն այդտեղ եր ապրում:
Յերեխաները տանիքից քաշ տալով բերին կուլանին
և սկսեցին նրա հետ խաղալ խոտի վրա:

Հանկարծ Միտկոն շտապով սկսեց պատմել,
թե ինչ անցավ իր մտքով, յերբ տեսավ կուլանին:

ԿԱՐՄԻՐ ՓԵՏՈՒՐՆԵՐ

Յերեխաներից վոչ մեկը չգնաց քնելու: Լիլիկը
վազեց տուն և բերեց հոր ներկերի փոքրիկ դուլը և
վրձինը: Վանչոն բերեց մի հին շապիկ, և յերբ քա-
ռյակը հավաքվեց—շտապ անցան աշխատանքի:

99-65075

Վանչոն բռնել եր կուլանին, Սաշկոն վրձինը հա-
ճախ թաթախում եր դուլի մեջ և կամաց տանում-
բերում թռչունի փետուրների վրայով:

— Զգուշ յեղիլ, Սաշկո,—խնդրում եր Վանչոն:

— Յես լավ գիտեմ, մի սովորեցնի:

Վտոները ներկեց Միտկոն, իսկ վեղը—Լիլիկը:
Ներկեցին շապիկը, նրանից շինեցին վզկապ և կա-
պեցին թռչունի վզին:

— Հիմա դու արդեն իսկական պիոներ ես:
Յերեխաներն սկսեցին պարել, իսկ կուլանը կացում եր:

Մի բարկանա, այ կուլան,

Ուղիղ կանգնիր, ջան կուլան:

Բայց կուլանը, ինչպես յերեւում է, բարկանում
էր, տեսնելով իրեն նոր և անսովոր փետուրներով:

Լուսաբացին եր: Յերեխաները ծածուկ գնացին
բակերի հետեի կողմով. նրանք վախենում էյին, վոր
իրենց նկատեն: Բայց բոլորը դեռ քնած էյին: Յեր-
բեմն հաջում էյին շները:

— Դեհ, շուտ իջիլ:—Յեվ յերբ Միտկոն իջավ
տանիքից, յերեխաներն ուրախ յետ վաղեցին:

Գյուղի ծալրից աքաղաղներն սկսել էյին կանչել:

— Ծճւղ-րճւղ-րճւղ,—աքլորի պես կանչեց Միտկոն:

— Ծճւղ-րճւղ-րճւղ,—պատասխանեց նրան Վան-

չոն. իսկ Վանչոյին—Սաշկոն:

— Ծճւղ-րճւղ-րճւղ,—բարձր ձայնով կանչեց Լիլիկը:

ԿԵՆԴԱՆԻ ԴՐՈՇԱԿ

Շուտով արթնացավ ամբողջ գյուղը: Բոլորը զար-
մացած նայում էյին այն տանը, վորտեղ ապրում էր
վրոտիկանը:

— Ո՛հ, ինչպէս կկատարի տարան:

— Կարող ե նուէնիակ բարկությունից պայթել:

— Մեզ համար ել կարող ե վատ լինել—ասում եյին բոլորը:

— Յեվ ո՞վ ե համարձակվել այդ անել:

Բոլոր անցնողները, մոռանալով իրենց աշխատանքը, խմբերով կանգնում եյին տան մոտ: Վոստիկանը տեսավ, վոր բոլորը կանգ են առնում իր բնակարանի մոտ և ցույց են տալիս դեպի վերեւ, ինքն ել դուրս թռավ սենյակից:

— Ինչպէս եք համարձակվել չհնազանդվել: Ասված ե յեղեկ՝ այսօր չհավաքվել:

Նայելով տանիքին, նա կարմրեց, բարկացավ և կատաղաբար գոռաց.

— Կորցրեք անմիջապէս, բոլորիդ ել կբանտարկեմ, անպիտաններ: Սպասեք դեռ: Նա բռնեց առաջին պատահած գլուղացու թևից և ասաց.— Ի՛նչ ես բերանդ բաց արել, գնա և իսկույն իջեցրու:

Գլուղացին դեռ տանիքը չբարձրացած, կուլանը թափահարելով թևերը, թռավ և նստեց մի ուրիշ տան ծխնետույզի վրա: Վոստիկանը վազեց խրճիթի տիրոջ մոտ:

— Գնա և իսկույն իջեցրու այն անպիտանին:

Բայց յերբ վոստիկանը տանտիրոջ հետ դուրս յեկավ բակը—կուլանն արդեն չկար: Գլուղի համարյա կեսը հավաքվել եր: Բոլորը ծիծաղում եյին և ասում, «Այսօր արգելված ե կարմիր դրոշակներ կախել, այն ինչ ծածանվում ե կենդանի կարմիր դրոշակ»:

Յերեսները չափազանց ուրախ եյին. աշխա-

տում եյին աննկատելի կերպով թռչունին քշել մի տեղից մյուսը և դուռում ելին.

Թիշ, քիշ, քիշ, կուլան,

Բան չի ստանա ես տարան:

Կուլանը բարձրացել եր յեկեղեցու գմբեթը: Վոստիկանը տեսավ, վոր ժողովուրդը շատանում ե, իսկ կուլանին գմբեթից իջեցնելն անկարելի յե, վորովհետեւ յեկեղեցին խաբխուլ եր, և վոր վոչ վոք չեք համաձայնվի բարձրանալ, վոստիկանը վազեց տուն: Մի քանի րոպեից վերադարձավ և ատրճանակով նշան բռնեց.

Տը-ւք... Կրակոցի ձայնը տարածվեց գլուղովը մեկ: Յերեսները տապ արին, կուլանը թափահարեց թևերը, թռավ, բայց իսկույն ընկավ: Վզկապն ընկավ խաչի ծայրը և արագիւլը մնաց կախված: Ահա ձեզ ամբողջը: Միտկոն, Սաշկոն, Վանչոն և Լիլիկը մնացին առանց կուլանի:

Ահաւանդանայնիւ մայիսի մեկին Բատակի գլուղում կախված եր կարմիր դրոշակ:

Ընկ. ՉՈՒ-ԴԵ

ՀԵՐՈՍՈՒԹՅՈՒՆ

Յերկբոց տարին ե, ինչ ֆաշիստական ձապոնիան զավթողական պատերազմ ե մղում Չինաստանի դեմ:

Չինական ժողովուրդներ, չուգեմալով մնալ բթունության լծի տակ, միացյալ ուժերով, հերոսաբար, վաջ միայն դիմադրում են ֆաշիստական ձապոնիայի ներխուժմանը, այլև անցնում են հակահարձակման, վարպետի նրանց դուռն շարժեն Չինաստանից:

Չինաստանի ժողովրդական հեղափոխական Ց-րդ բանակը, բնկեք Չու-Դեյի հրամանատարությամբ ամենաշախտակիչ հարվածն ե հաաջնում հապոնական հափրեսակիչներին:

Չու-Դեյի բանակը ամենասիրված բանակն ե Չինաստանում:

Այսեղ սպագրում ենք մի իրական դեպք չինական պատերազմների և փոքրիկ Խոն-Մեյի մասին:

«Կասեցնել թշնամուն և հեռացնել նրա ուշադրությունը գլխավոր ուժից»:

Այսպիսի հրաման ստացավ Չոկատի հրամանատար կապիտան Իյանգը:

Հինգ որ ու գիշեր, չինական Չոկատը անձրևի-տակ, քաղցած և ուժասպառ կռվում եր ճապոնական բազմաթիվ զորքերի դեմ: Դրուժյունն անհուսալի յեր:

Այդ լավ գիտեյին կապիտանը և իր բոլոր զինվորները:

Այն գյուղից, վորտեղ գիրք եյին բռնել քաջ զինվորները, համարյա հետք չեր մնացել: Ութը հարյուր մարդուց հազիվ մնացել եյին յերեք հարյուր մարդ:

Չնայած ճապոնական հրետանու փոթորկային կրակին, չինական Չոկատը պահում եր իր գիրքերը:

Հինգ որ ու գիշերից հետո, լավեց թնդանոթի խուլ գլղղջունը: Տանջված և սևացած չինական մարտիկները դեմքերը ուրախությունից փայլեցին:

Այդ հրետաձգությունը ասում եր, վոր չինական բանակի գլխավոր ուժերն անցել են հարձակման:

Բայց այդ դեռ չեր խոստանում Չոկին փրկութուն: Յեվ հրամանատարը, և՛ Չոկի զինվորներն այդ հրաշալի հասկանում եյին, գիտեյին նաև, վոր մի

բուն տանջված, հոգնած մարդիկ չեն կարող ճեղքել կատաղած թշնամու ողակը:

Յեղը մնում էր մեկ,—մեռնել քաջաբար, ինչպես վայել է ժողովրդական բանակի մարտիկին:

Յեվ ջոկատը վճուց անցնել հարձակման:

Հանկարծ փլատակներ տակից դուրս թռավ մի փոքրիկ աղջիկ, յերկու ձեռքով բարձր բռնած չինական հանրապետության դրոշը—այն դրոշը, վորը զինվորներին վոչ վոք այլևս չէր կարծում, թե նորին կտեսնի:

— Կեցցե՛ չինական հեղափոխական բանակը,— կանչելով ասաց փոքրիկը աղջիկը և նետվեց դեպի ջոկատը:

Զինվորները չհավատալով իրենց աչքերին, շարժապետեցին աղջկան: Աղջիկը նրանց թվաց ինչվոր հրաշք—հայրենի ժողովրդի լրաբեր:

— Յես խոն-Մեն եմ,—աբադ և հուզումնալից ասաց աղջիկը:—Իսկ այս դրոշը մեր պարտիզաններին է,—ու մեկնեց դրոշը կապիտանին:—Նրանք հանձնաբարել են ինձ ասել ձեզ՝ դիմադրեցեք թշնամուն: Նրանք շուտով ձեզ կփրկեն:

Կապիտան Իյանգը, խոն-Մեյին դրոշը վերցնելով, լայն բացեց, գլուխներից վեր պահեց և ասաց.

— Սիրելի ընկերներ, — մենք քիչ առաջ պատրաստվում էյինք հարձակման, վորպեսզի նրա մեջ գտնեյինք մեր մահը, իսկ հիմա կանցնենք հարձակման, վորպեսզի փրկենք մեր դրոշը և պարտիզաններին հասցնենք խոն-Մեյին:

Բոլորի դեմքերը ուրախությունից ավելի շողացին:

Այդ գիշեր, ջոկատը նետվեց հարձակման: Շարքերի կենտրոնից գնում էր խոն-Մեն, չորս կողմից շրջապատված զինվորներով:

Ջոկատը հավաքելով իր ամբողջ ուժերը, ճապոնական ողակումից ճամբա լեր ճեղքում: Զինվորները մազաչափ չմտածելով իրենց մասին, իրենց կրծքով փակում էյին խոն-Մեյին թշնամու գնդակներին: Զինվորներից ընկնում էյին, իսկ ջոկատը առաջ էր գնում—առաջ էր գնում:

Մեծ դժվարությամբ նրանց հաջողվեց միանալ պարտիզաններին, վորոնք հարձակվում էյին ճապոնացիների վրա թիկունքից:

Այդ մարտում սպանվեցին նորին հարյուր հոգի: Կապիտան Իյանգը ծանր վիրավորվեց գլխից և ուսից:

Իսկ խոն-Մեն դրոշակի հետ բերված էր միանգամայն անմեաս:

Մեկ ամսից հետո չինական կառավարությունը կապիտան Իյանգին, վորը նոր էր դուրս յեկել հիվանդանոցից և 13 տարեկան խոն-Մեյին պարգևավատրեց արծաթե կրծքանշանով մակագրությամբ՝ «Անձնվիրության և հերոսության համար»:

«ՊԻՆՆԵՐՍԿԱՅՍ. ՊՐԱՎԴԱ-ԻՑ

ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ

Յես այն ժամանակ տասնմեկ-տասներկու տարեկան էի: Մայրս ինձ ուղարկեց Յամ*) խանութը: Յամը չորս վերստ հեռու յե մեղանից: Գնում եմ: Մեկ ել հետևիցս մի մարդ և հասնում: Հագինը կաշվե տուփուրկա յե, գլխինը՝ կեպի:

Հարցնում ե.

— Դու, աղջիկս, ո՞ւր ես գնում:

— Յամ, Գարբաշից ալլուր առնելու:

— Իսկ ինչո՞ւ յես գնում Գարբաշի մոտ: Գնա կոոպերատիվ, այնտեղ ավելի եժան ե:

— Իսկ վորտե՞ղ ե կոոպերատիվը: Յես չգիտեմ:

Նա ցույց տվեց ինձ կոոպերատիվը, իսկ ինքը գնաց դեպի Գորկի:

Մի շաբաթ անց, ուսուցչուհի Կլավդիա Նիկոլայի ֆիսան ասում ե ինձ.

— Գնանք, Նատաշա, Գորկի:

— Ինչո՞ւ համար:

— Յես այնտեղ մի ծանոթունի ունեմ: Հիվանդանոցում աշխատում ե:

Վեր կացա գնացի հետը:

Տեսնեմ—այդ մարդը գալիս ե:

*) Յամը դյուդ և Գորկիի մոտ, ուր ապրում եր Իլյինը:

Նա ինձ իսկույն ճանաչեց, մոտեցավ ու հարց-
նում է:

— Հը, աղջիկս, ալյուրը վերտեղից առար:
Յես առում եմ.

— Կոռպերատիվից:

Նա ծիծաղեց ու գնաց:

Յերբ նա գնաց, Կլավդիա Նիկոլայեֆնան ասավ
ինձ.

— Նառաշա, դա Լենինն է:

Գրի յե առնված 1937 թ. Մոսկվայի մարզի
Պողոսկի շրջանի Փ. Բրյանցի գյուղում,
գյուղապետի քարտուղար Ն. Մուսկովայի
(25 տ.) պատմածից:

М. Ивсен

НА МАЙСКОМ ПАРАДЕ

В честь Мая весь город украшен цветами,
С цветами выходим навстречу весне.
Растили их сами, своими руками,
Советские люди в Советской стране.

Атласное знамя расшито шелками,
Знамена на башне, в окне, на стене.
Их вышили сами, своими руками,
Советские люди в Советской стране.

На площадь выходят стальными рядами
Могучие танки в тяжелой броне.
Их сделали сами, своими руками,
Советские люди в Советской стране,

Под праздничным солнцем, сверкая над нами,
Звено самолетов летит в вышине.
Их сделали сами, своими руками,
Советские люди в Советской стране.

М. Ивсен

СЧАСТЛИВЫЙ ДЕНЬ

Мы солнышку велели:
— Сияй, сверкай, свети,
Чтоб громче птицы пели,
Чтоб ландыш мог цвести!

Мы попросили ветер:
— Знамена развевай,
Чтоб знали все на свете
Про наш веселый Май!

И всё, как мы хотели,
В тот майский день сбылось:
И птицы с нами пели,
И солнышко зажглось.

И нас с утра катали
В машинах по Москве,
И флаги трепетали
У каждого в руке.

И сам товарищ Сталин,
В шинели боевой,
И сам товарищ Сталин
Кивнул нам головой.

С. Михалкова

ВОЕННЫЙ ПАРАД

Первого мая
Военный парад.
Вылетит в небо
Мой старший брат.

Он в авиации нашей
Пилот,
Он в облаках
Самолет поведет.

Первого мая
Военный парад.
Скроется в танке
Мой средний брат.

Двинутся танки
Один за другим.
Как не гордиться мне
Братом таким?

Первого мая
Военный парад.
Выйдет на площадь
Мой третий брат.

Я из окошка
Его узнаю —
Выше его
Не увидишь в строю.

Первого мая
Военный парад.
Быть на параде
И я был бы рад.

Но не пускают меня
На парад.
«Молод, братишечка!»
Мне говорят.

Вырасту,
Выучусь,
В полк попаду —
Сяду за руль,
Броневи́к поведу!

А. Веприцкая

П Е Д Р О

Педро — маленький испанский мальчик. Он живет в Москве, в большом доме, на тихой улице. Улица тихая, а дом шумный, потому что в нем живет много детей. Дети приехали из Испании.

Дом стоит в большом саду. В саду — тенистые деревья, дорожки посыпаны желтым песком, на клумбах растут цветы. Цветы красивые, почти как в Испании. Но на деревьях не растут апельсины. Педро сначала очень удивлялся: „Как странно: ни одного апельсина!...”. Но потом привык.

Возле забора, где кончается сад, нет дорожек; здесь растут кусты сирени. В них удобно играть в войну.

Педро нравится жить в Москве, в большом доме. На другой день после приезда воспитательница Людия спросила его:

— Педро, тебе здесь нравится?

И Педро ответил не задумываясь:

— Нравится. Здесь не стреляют...

Потом Педро осмотрелся, и ему понравилось еще много вещей. Рядом со спальней — ванная. Залезешь в ванну, повернешь кран, и на тебя потечет теплый дождик. Очень хорошо!.. А за обедом каждый день дают сладкое.

На площадке возле дома устроены лестницы, и трапедии, и качели. Педро каждый день качается. Он выучился так высоко раскачиваться, что Люция кричит:

— Педро, не смей так высоко!.. Педро, я боюсь, не надо!..

Педро смеется и взлетает еще разок—повыше. Ему кажется, что он летчик,—он летит на самолете, как отец. А Люция подскакивает и останавливает качели:

— Вот я тебе задам, непослушный!

Но Люция добрая и не умеет долго сердиться.

А сколько игрушек подарили детям! Хозе сказал Педро по секрету, что скоро привезут настоящие двухколесные велосипеды. Много велосипедов—может быть, десять, а может быть, еще больше. Хозе подслушал, как воспитательницы говорили про велосипеды, и сказал Педро.

Но это большой секрет—и никому не надо болтать. Об этом знают только Педро и Хозе.

Потом Педро и Хозе поссорились. И вот из-за чего. Сегодня к испанским ребятам придет в гости советский командир и расскажет новости про войну в Испании.

Хозе говорит:

— Не надо, чтобы маленькие слушали новости. Это военная тайна, а маленькие могут разболтать...

Педро сразу краснеет:

— Кто это маленькие?

— Ты, например,—отвечает Хозе, задрав нос.

— А про велосипеды кто разболтал?!—кричит Педро.

— Молчи!—и Хозе замахивается кулаком.

Педро дает сдачи, и они дерутся, как два пехотина. Но большая Анита, длинная, худая девочка, вмешивается—шлепает обоих как следует и говорит:

— Глупые вы! Своих не бьют, бьют фашистов...

Конечно, Педро слушает рассказ советского командира вместе со всеми ребятами. Командир очень хорошо рассказывает и все знает.

Когда Анита спрашивает, не взяли ли фашисты ее деревню, командир отвечает:

— Нет, что ты, милая!..

Он вешает на стену большую карту и показывает, где стоят наши, а где враги. Наши защищают деревню Аниты, они ее ни за что не отдадут.

После обеда ребята гуляют в саду.

— Будем играть в войну!

Но, как всегда, никто не хочет быть фашистом, и приходится считаться. Сегодня считает Педро своей самой любимой считалкой, и сразу выходит Хозе.

Хозе ни за что не хочет. Он кричит, что Педро сплутовал. Но ребята его заставляют: ведь не с кем драться, если все республиканцы... Ребята снимают „испанку“, с головы Хозе—теперь ему не отвертеться.

Педро—республиканец. Он долго ищет Хозе. Хозе струсил и спрятался в кусты, как настоящий фашист. Педро нападает на него врасплох:

— На тебе, получай! Убирайся из нашей Испании!

Хозе ревет и убегает, хотя он и старше Педро на два года. Наши здорово колотят врагов. Вдруг появляется Люция; она не позволяет играть в войну. Она уводит ребят на крокетную площадку. А Педро спрятался за толстым деревом—ему не хочется играть в крокет.

Все ушли. Педро взлезает на забор. Рядом тоже большой сад, далеко в зелени спрятался длинный дом. Педро знает, что в доме—больница. На скамейке в саду сидят больные в длинных теплых халатах и греются на солнце.

Педро видит дом и больных на скамейках. Ему кажется, что он опять в Испании и это мамина больница, где она ухаживает за ранеными бойцами.

Вот раненые греются на солнышке, они уже поправляются, потому что мама хорошо ухаживает за ними и днем и ночью. Раненые говорят о том, как они снова уйдут на фронт драться и выгонят навсегда фашистов из нашей Испании. И всем детям будет так же хорошо житься, как в Советской стране. Сейчас из дома выйдет мама, увидит Педро и позовет его...

В самом деле, из дома выходит женщина в белом халате. Она стоит на крыльце и смотрит вдаль, заслонившись рукой от солнца. Она видит Педро на заборе и машет ему рукой.

Педро спрыгивает с забора в свой сад. Он бежит к кустам, забирается в самую чащу и тихо сидит, зажав глаза. Он шепчет:

— Моя мамочка!..

Педро знает, что мама не придет. Фашистский самолет сбросил бомбы на больницу, где мама ухаживала за бойцами. Фашисты убили маму.

Педро долго сидит, закрыв глаза. Он слышит, как Люция ходит по саду и зовет его:

— Педро! Педро!.. Где же ты, Педро?..

Педро слышит, как голос Люции то приближается, то снова уходит куда-то далеко. Ему смешно, что Люция не может его найти. Но вот она кричит совсем близко, возле куста:

— Педро, гадкий мальчик, где же ты?

Педро с криком выскакивает, так что Люция ругается.

— Ну, довольно шалостей. Бежим, Педро, кто скорей!

Они бегут в дом. В коридоре Люция приглаживает волосы Педро, стряхивает с его курточки сухие листья и сердится, когда Педро вытирает нос рукавом:

— Ах, Педро, где же твой носовой платок? Потом она смотрит на Педро и хитро улыбается:

— Слушай, Педро, тебя ждет большой подарок.

— Велосипед?—догадывается Педро.—Ребята видели?—быстро спрашивает он.

— Нет, Педро, никто не видел. Ты—первый.

Педро краснеет

— Камарадо Люция, вы не знаете: а я с Хозе дрался...

— Вот как! — говорит Люция и почему-то опять улыбается. — Сегодня я тебя прощаю, Педро, потому что...

Люция открывает дверь в зал и пропускает вперед Педро.

Зал пуст. Но вот с кресла поднимается высокая фигура.

У Педро замирает сердце. Он несется по залу и виснет на шее у высокого человека, молча протягивающего к нему руки.

— Папа, папа!.. Висенте!.. Это ты, Висенте? Я знал, что ты прилетишь... Ты ранен?

На голове у отца черная повязка.

— Ничего, мальчик, теперь все уже прошло. Советские врачи сделали мне операцию, и я совсем здоров.

Они садятся вдвоем в одно кресло. Педро прижимается к отцу, и так они сидят молча. Им очень хорошо вдвоем. Потом они идут, держась за руки, в столовую; отец садится рядом с Педро за стол, как будто он — новенький. И он пьет чай из такой же кружки, как у Педро, и ест такую же булочку с вареньем.

А как завидуют Педро все ребята! Только и слышно кругом:

— Счастливый Педро!

— Вы знаете, к Педро приехал отец из Испании! Его отец — летчик Висенте. Ну, правда же, — вот он сидит за столом...

После чая ребята тащат летчика в зал. Его

сажают на самое лучшее место — под портретом товарища Сталина. А ребята толкаются и спорят — каждый хочет сидеть поближе к летчику. Педро ни с кем не спорит; он и так сидит с отцом в одном кресле и крепко держит его за руку.

— Камарадо Висенте, расскажите скорей, как вы дрались с фашистами. Расскажите!..

Летчик рассказывает про воздушный бой: как прилетели враги, чтобы сбросить бомбы над городом, а республиканские летчики напали на них, и фашистские самолеты удирали что есть силы. А Висенте сбил два самолета; они загорелись и упали на землю. Однако ему самому пуля попала в голову, а несколько пуль — в машину. Но он не захотел выброситься на парашюте — он спасал машину и посадил ее на аэродром, хотя кровь текла ему в глаза.

Потом он был очень болен от своей раны, она никак не заживала, и его привезли в Москву. Самые лучшие советские доктора сделали ему операцию.

— Теперь все в порядке, — говорит летчик и гладит по голове Хозе, который тоже сидит с ним рядом.

— Советский летчик Чкалов, когда ему трудно, тоже говорит: „Все в порядке“, — замечает Хозе.

— Правильно, мальчик, — отвечает летчик Висенте, — этому мы учимся у советских людей.

Ребята хлопают в ладоши.

— Счастливый Педро, какой у него отец!...

О. Высотская

Про большой букет и маленькую девочку

Цветы бывают разные: синие, как васильки, желтые с белым, как ромашки, и просто желтые, как одуванчики. Но такие цветы, которые умеют ходить и петь, Нина увидела в первый раз.

Этих цветов было так много, что получился большой, красивый цветник. А над ним порхали бабочки — красные, голубые, розовые. И только, когда подойдешь совсем близко, можно было разглядеть, что это совсем не цветы, а дети, и бабочки — совсем не бабочки, а маленькие, легкие флажки.

А в это время на Красной площади, на высокой башне на круглых часах ползли две большие, черные стрелки. И вот одна стрелка, подлиннее, доползла до самого верха, а другая стрелка, покороче, остановилась немного подальше — на одной палочке. Это означало, что был час дня.

И вдруг заиграла музыка.

По красным мраморным ступеням мавзолея поднялись товарищ Сталин („Ура!“), товарищ Ворошилов („Ура!“), товарищ Каганович („Ура!“).

— Да здравствует товарищ Сталин!

И вот, будто открылись огромные ворота на

площадь и хлынул голубой (фанфары), красный (фанфары), синий (фанфары) поток молодых физкультурников.

Это был очень веселый парад.

Бегуны бежали по длинным дорожкам, прижав руки к бокам.

Пловцы прыгали с вышек, как будто в реку, на брезентовые полотна.

Футболисты гнали перед собой огромный надутый мяч.

Но вот... Что это? Что это? Почему все подняли головы. Куда они смотрят? Почему улыбаются?

— А я знаю почему!

Как по команде,
легко и дружно,
к небу взлетели...

Смотри!

Смотри!

Те, кто нам служит большую
службу...

Это голуби!

Почтари!

Голубь догадлив,
умен,

послушен.

Если к ноге привязать пакет,
Голубь взлетит над водой и сушей

И принесет ответ!

А почему они сюда прилетели?

Их выпустили голубеводы?

Да?

Вот один голубь полетел к мавзолею и сел на мраморный выступ. Он повернул голову направо, потом налево, расправил крылья и хотел улететь. Но тут на площадь вышли школьники с красными флагами, красными цветами и в красных майках. Голубь поглядел на них и загляделся.

Когда школьники подошли поближе, всем стало видно, что впереди них идет огромный красный букет, т. е. букет шел не сам, а его несла маленькая девочка в белых трусиках и голубой майке, но девочка была такая маленькая, а букет такой большой, что ее за ним совсем не было видно.

Когда ребята подошли совсем близко к мавзолею, всем захотелось стать высокими, чтобы поскорей увидеть вождей.

И Володя изо всех сил вытянул шею, и маленькая Танечка суежилась и спрашивала: „Где товарищ Сталин? Я не вижу! Где товарищ Сталин?“.

И вдруг все: Сталин! Сталин! Сталин! И Володя, и Сережа, и Танечка увидели товарища Сталина. Он стоял на трибуне и весело улыбался ребятам.

Тут ребята крикнули дружно, как будто один человек, и очень громко.

— Спасибо товарищу Сталину за счастливую жизнь! Ура!

А маленькая девочка с большим букетом пошла к мавзолею. И все расступились, чтобы дать ей дорогу. И голубь перестал чистить перья

и посмотрел сверху на девочку и на букет.

А девочка шла по ступеням все выше и выше...

Солнечный свет и тени...

Красные розы в букете...

А впереди ступени

Одна, другая, третья...

А там, наверху... товарищ Сталин... Надо сказать ему... Одно большое слово... Большое и легкое слово: „спасибо“. Надо все вспомнить, ничего не забыть... А вдруг забудет?.. И напомнить некому... Ребята далеко, внизу... Нина одна на широкой лестнице... Но вот зазвенели детские голоса... Нет, это стучит Нинино сердце и выстукивает слова:

Спасибо за новые школы,
За звонкий, ребячий смех.
От папы—за светлый, веселый
с зелеными, пальмами, цех.
От младшей сестренки Тани
„спасибо“ за детский сад!
Потом от себя—за лагерь,
где сосны, как море, шумят.
За то, что кругом красиво,
что люди счастливыми стали.
Спасибо!

Спасибо!

Спасибо!

Дорогому товарищу Сталину!

И когда Нина поднялась на самую верхнюю ступеньку, ей стало вдруг так хорошо и весело, что захотелось запеть и засмеяться, а вместо этого маленькая светлая горошина почему-то выкатилась из ее правого глаза и упала на самую большую розу.

Роза открыла лепестки, думая, что пошел дождик, но сейчас же опять зажмурилась, — капелька была соленая.

А Нина сама не понимала, почему покатились слезы, ведь ей хотелось смеяться, а она вдруг... заплакала.

И все стояли кругом и не знали, что делать с маленькой девочкой, которая плачет.

Но вот кто-то раздвинул всех на трибуне, и пошел прямо к Нине, и Нина почувствовала, что чья-то рука ласково гладит ее по волосам и кто-то нагнулся и поцеловал ее.

Тогда Нина подняла голову и увидела близко-близко заботливое лицо и глаза. Нина узнала это лицо, хотя видела в первый раз. И знала его не она одна, а все ребята, и вся страна, и весь мир.

Слезы сразу высохли сами собой, и Нина сказала:

— Дорогой Иосиф Виссарионович! Пионеры и школьники города Москвы поручили мне передать вам этот букет!

И Нина передала товарищу Сталину свой букет. Букет был красный, как пионерский галстук,

в нем были красные розы, красные пионы, и он был обвязан красной лентой.

— А как тебя зовут? — спросил товарищ Сталин.

— Нина.

— А папу твоего как?

— Платон.

— Ну, Нина Платоновна, давай принимать парад!

И все кругом засмеялись.

Нина была маленькая, а барьер высокий, но она поднялась на цыпочки и стала принимать парад.

Мимо шли физкультурники. Товарищ Сталин приветствовал их и махал фуражкой, и Нина тоже махала своей красной шапочкой.

На площади плясали ребята. Товарищ Сталин брал Нинины руки и хлопал в такт музыке ее ладошками.

Люди внизу, увидев товарища Сталина, радостно улыбались и кричали:

„Ура! Ура! Ура!“ И Нина тоже кричала „ура“ так громко, как только хватало сил.

А потом что-то зашумело, загудело вверх, и все подняли головы.

Над площадью летели самолеты. Они построились в красивую фигуру, и Нина увидела, что это буквы, и прочла „Сталин“. И вся Москва, и вся страна, и весь мир видели в облаках стальные самолеты и короткое слово „Сталин“.

Когда улетели самолеты, товарищ Микоян,

который куда-то уходил, передал товарищу Сталину сверток, и товарищ Сталин протянул Нине пакетик и коробку.

Нина заглянула в коробку и увидела шоколадные конфеты. А в пакетике лежали крупные, блестящие шарики черешен. И Нина сама покраснела, как черешня, и сказала: „Спасибо“, так тихо, что слышал только товарищ Сталин да голубь, который сидел совсем близко, на выступе мавзолея.

Но вот последние колонны физкультурников прошли мимо мавзолея.

Надо было идти домой.

И вот товарищ Сталин сказал:

— Ну, Нина Платоновна! Будем друзьями! Не забывай нас!

И Нина, отдавая пионерский салют, знала, что они и вправду большие друзья с товарищем Сталиным.

Эми Сяо

Д р у ж б а

Ван Фу долго был безработным. Наконец дядя Пэн Да помог ему устроиться на японской фабрике Жи Хуа в Шанхае. Сначала Ван Фу показалось, что на японской фабрике такие же порядки, как и на китайских фабриках, но скоро он увидел, что тут работать было еще тяжелее. Надсмотрщики-японцы издевались над китайскими ребятами. Приходилось работать тринадцать часов в сутки. Ребят-китайцам было запрещено учиться и даже разговаривать друг с другом.

С раннего утра до поздней ночи Ван Фу стоял около станка, а ночью он падал от усталости на рваную циновку и засыпал тяжелым сном до рассвета.

Ван Фу чувствовал себя очень одиноким. В прядильном цехе работало много китайских и японских ребят, но Ван Фу не решался заговорить с ними.

Но однажды кто-то ласково окликнул его:

— Сяо хайцзы!¹

Ван Фу оглянулся и увидел маленькую япо

¹ Маленький мальчик.

ночку в пестром халатике. Он давно заметил ее—она очень напоминала ему его сестричку.

— Как тебя зовут?—спросил Ван Фу.

— Ми!—краснея, отвечала девочка.

Они разговорились. Ми знала несколько китайских слов. К вечеру они уже были друзьями.

Ван Фу был очень рад, что нашел себе подругу. На следующий день он решил угостить Ми китайскими сладостями. Утром он купил вкусную китайскую дыню и целый день думал о том, как будет угощать Ми.

— Здравствуй, Сяо хайцзы!—сказала Ми, увидев Ван Фу.

Ван Фу вытащил из рукава кусочек дыни и протянул его Ми.

— Попробуй, какая сладкая дыня.

Он думал, что Ми обрадуется его подарку. Но Ми с испугом оттолкнула его руку и убежала.

Целый день она не подходила к Ван Фу и только со страхом посматривала на него. Ван Фу не мог понять, почему так испугалась Ми. Ему было очень грустно.

Вечером он встретил дядю Пэн Да.

Ван Фу рассказал ему о том, как Ми испугалась, не захотела взять у него дыню. Пэн Да нахмурился.

— Видишь, — сказал он, — хозяева-японцы не хотят, чтобы японские и китайские ребята дружили между собой, — вот японцы и запугивают детей: выдумывают, будто бы китайцы отравляют японцев.

В эту ночь, несмотря на усталость, Ван не мог заснуть. Сердце его сжималось от обиды и гнева.

На следующее утро Ван Фу опять купил китайскую дыню. Он встретил Ми у ворот. Она хотела пробежать мимо него, но он удержал ее за рукав пестрого халатика.

— Подожди, Ми, я хочу угостить тебя!

Ми опустила голову, но не взяла дыни. Тогда Ван Фу откусил кусочек и проглотил его. Ми с удивлением посмотрела на Ван Фу, затем протянула руку и взяла дыню.

— Вкусная китайская дыня, — улыбнулась она.

— А почему ты не взяла дыню вчера?—спросил Ван Фу.

Ми покраснела и не ответила.

Ван Фу полюбил свою маленькую подругу—он часто приносил ей дешевые китайские конфеты из кунжутных семян и тростникового сахара.

Ми жила с родителями в общежитии для японских рабочих. Ван Фу часто заходил к ним.

Здесь он познакомился со многими ребятами-японцами. Эта дружба скрашивала тяжелую жизнь Ван Фу.

Но вот однажды утром Ван Фу увидел, что за станком, где обычно работала Ми, стоит какой-то незнакомый китайский мальчик.

„Что с Ми? Почему она не вышла на работу?“ подумал Ван Фу с тревогой.

На следующий день он узнал, что всех рабочих-японцев перевели на другую фабрику, где работали только японцы. Хозяева не хотели, чтобы японские рабочие дружили с китайцами.

А. Плещеев

Цветики

Весело цветики в поле пестреют;
Их по ночам освежает роса,
Днем их лучи благодатные греют,
Ласково смотрят на них небеса!
С бабочкой пестрой, с гудящей
пчелою,
С ветром—им любо вести разговор.
Весело цветикам в поле весною,
Мил им родимого поля простор.

С. Маршак

Т а ч а н к а

Эх вы, кони удалые,
Гладкие, красивые,
Коренные — вороные,
Пристяжные — сивые!

Гривы спутанные ваши
Гребнем расчешу я,
Красным шёлком разукрашу
Праздничную сбрую.

На тачанке мы поедem
По степям, по кочкам
Вместе с Мишкою-медведем,
Храбрым пулеметчиком!

С. Маршак

Д ж и г и т

Конь мой черный, кареглазый,
Ешь весеннюю траву.
С пастбищ горного Кавказа
Я привез тебя в Москву.

В бой помчимся мы с тобою,
Если нас пошлет страна.
На тебе седло цветное,
Золотые стремяна.

Первое мая

Слова и музыка Красева

1. Дружно в ногу всем отрядом,
Барабанщик не зевай, не зевай!
Мы со всеми нынче вместе
Вышли встретить первый май,

первый май.

Раз, два! Тра-та-та-та!

Раз, два! Тра-та-та!

Раз, два! Тра-та-та-та!

Раз, два! Раз!

2. За колоннами колонны,
За отрядами—отряд, отряд!
Вьются красные знамена,
Песни майские звенят, звенят!

Раз, два! Тра-та-та-та!

Раз, два! Тра-та-та!

Раз, два! Тра-та-та-та!

Раз, два! Стой!

ՀՆԴԿԱԿԱՆ ՊԱՐ

Յերեխաները և շարժումը Պոպովայի

Յերեխաները յերկու-յերկու կանգնում են ան-
կյուններում իրար ծոծրակ, յերեսը դիպի կենտրոն:

1-ի6 մաս

1—2 քալս — Յերեխաները չորս քայլ գնում են
դեպի կենտրոն, զսպանակելով յուրաքանչյուր քայլը,
իսկ ձեռքերի դաստակները, ուսերի հավասարությամբ
ափերով բարձրացրած դեպի առաջ, ու յորից ձգում
ու հերթով պարզում են դեպի առաջ ու նորից ձգում
են դեպի իրենց (յուրաքանչյուր քայլի հետ պարզում
են ձեռքը քայլող վտարի հետ միաժամանակ):

3—4 քալս — Յերեխաներից յուրաքանչյուրը տե-
ղում կատարում է չորս սահող ծափ յուր առաջ:

5—6 քալս — Գնում են իրենց տեղերը մեջքները
շարժման կողմը պահած, ձեռքերը շարժելով ինչպես
սկզբում:

7—8 քալս — Տեղում: Յերեխաներից յուրաքան-
չյուրը կատարում է չորս սահող ծափ յուր առաջ:

9—10 քալս — Զույգերը, թափահարելով ձեռքերը,
կազմում են կիսաշրջան և կանգնում են մեջքներն
ուղղած դեպի կենտրոն:

11—12 քալս — Տեղում: Յերեխաներից յուրաքան-
չյուրը կատարում է չորս սահող ծափ յուր առաջ:

13—14 տակ — Զույգերը կազմում են եւ մեկ կիսաշրջան եւ կանգնում են յերեսները դեպի կենտրոն, ինչպես սկզբում:

15—16 տակ — Տեղում: Յերեսներէջ յուրաքանչյուրը կատարում ե յերկու սահող ծափ յուր առաջ:

2-րդ մաս

1—8 տակ — Յերկու հակադիր զույգերը փոխանակում են իրենց տեղերը ձեռքերը շարժելով ինչպես սկզբում:

9—16 տակ — Տեղերը փոխանակում են յերկրորդ զույգերը:

3-րդ մաս

1—61 տակ — Յերեսները դնում են մարշով ձեռքերը շարժելով հետեյալ կերպ. յերկու տակտ ծափ են տալիս իրենց առաջ (4 անգամ), իսկ հետեյալ յերկու տակտով խփում են ծնկերին, հետո իրենց առաջ ե վերջում ձեռքերը լայն տարածում են յերկու կողմը: Յեւ այսպես մինչեւ մեկոդիայի (մեղեդու) վերջը կրկնվում են այս շարժումները՝ 5, 6=1, 2, 7, 8,=3, 4 տակտերով:

ԶԿՆՈՐՍԱԿԱՆ

Յերաժշտ.՝ Դոմայնիսկու

Կոմպոզ. շարժ.՝ Ն. Պոպովայի

Պարողները կազմում են շրջան կիսաթեք դեպի աջ ե բռնում են միմյանց ձեռքերից հետևում գոտու մոտ:

Յերաժշտության 1-ին մասը

Պարողները կատարում են 8 քայլ դեպի աջ, սկսելով աջ վռաքից, թեթե կերպով իրանը թեքելով դեպի առաջ ե ճոճվելով մեկ դեպի աջ մեկ դեպի ձախ ե յուրաքանչյուր քայլում գապանակելով վռաքը:

Յերաժշտության 2-րդ մասը

Գնում են մեջքները պահած հակառակ կողմը, պահպանելով մարմնի ու ձեռքերի դիրքը:

Այս բոլորը կրկնվում ե յերկու անգամ:

Յերաժշտության 3-րդ մասը

Զույգերը կանգնում են յերեսները միմյանց արած, բռնում են միմյանց ձեռքերը ե կողքի շարժումով դնում են դեպի կենտրոն, յերկու հենման քայլի վրա կատարում են իրենց առաջ յերեք ծափ,

հետո նորից բռնում են միմյանց ձեռքերից և զնում են նախկին տեղը ու նորից կատարում են յերեք ծափ իրենց առաջ:

Յերամբեսուրյան 4-րդ մասը

Չույգերը բռնում են միմյանց ձեռքերից (ձեռքերը ձգում են կողմերը) և տեղում կատարում են մեկ ութմիկ լրիվ դարձ, վերջում կատարում են մեկ ծափ իրենց առաջ:

3-րդ և 4-րդ մասերը կրկնվում են:

ИНДЕЙСКИЙ ТАНЕЦ

Муз. и движ. Поповой

Дети по два становятся по углам в затылок лицом к центру.

I часть.

1—2 такты—Дети идут к центру на четыре шага, пружиня каждый шаг, а кисти рук, поднятые на уровне плеч ладонями вперед, ритмично и поочередно вытягивают вперед и вновь притягивают к себе (на каждый шаг протягивают руку, соответственно стороне шагающей ноги).

3—4 такты—На месте каждый из детей совершает четыре скользящих хлопка перед собой.

5—6 такты—Идут на свои места спиной к движению, с движением рук как вначале.

7—8 такты—На месте. Каждый из детей совершает четыре скользящих хлопка перед собой.

9—10 такты—Пары, размахивая руками, совершают полукруг и становятся спиной к центру.

11—12 такты—На месте. Каждый из детей совершает четыре скользящих хлопка перед собой.

13—14 такты—Пары совершают еще один полукруг и становятся лицом к центру, как вначале.

15—16 такты — На месте. Каждый из детей совершает два скользящих хлопка перед собой.

II часть.

1—8 такты — Две противостоящие пары обмениваются местами с движением рук как вначале.

9—16 такты — Обмениваются местами вторые пары.

III часть.

1—16 такты — Дети идут маршем с движением рук таким образом: два такта (1, 2) хлопают в ладоши перед собой (4 раза), а следующие два такта (3—4) хлопают по коленам, потом перед собой и в конце широко разводят руками в стороны. И так до конца мелодии повторяются эти движения: 5, 6=1, 2; 7, 8=3, 4 тактам.

РЫБАЦКАЯ

Муз. Дунаевского
Композ. движ. Н. Поповой

Танцующие становятся в круг в полуоборот вправо и держатся друг с другом за руки сзади у пояса.

На 1-ую часть музыки.

Танцующие совершают 8 шагов вправо, начиная с правой ноги, слегка наклонивши корпус вперед и раскачиваясь то вправо, то влево и на каждый шаг пружиня ноги.

На 2-ую часть музыки.

Идут обратно спиной, сохраняя положение тела и рук. Все это повторяется два раза.

На 3-ую часть музыки.

Пары становятся лицом друг к другу, берутся за руки и боковым движением идут к центру на 2 приставных шага, совершают три хлопка перед собой, потом вновь берутся за руки и идут на прежнее место и еще раз совершают три хлопка перед собой.

На 4-ую часть музыки.

Пары берутся меж собой за руки (руки вытягивают в стороны) и на месте совершают один ритмический полный оборот, в конце совершают один хлопок перед собой.

III и IV части повторяются.

ՀԱՄԿԱ ՏԼԵԲ

ՅԷՐ. Դ. ՂԱՎԱՐՅԱՆԻ

Համ - քս Կո - Վի ասոր ու քաշ - Կի

Եւ - քս քս - Յի Եր Կո - Կի

Եւ քի քա՛ն Ե քս - Կի, Կ - Կի

Եւ - քս ո - քի Եր Կի - Կի: Եր Կի - Կի:

ՀԱՆ ԿԱՐՄԻՐ ՄԱՅԻՍ
ԽՈՒՐ ԱՆՈՏ ԶԱՅՐԱՆԻ ԶԵՐ ԱԳԱԼԻԿԱՆԻ

Handwritten musical score on the left page, system 1. The vocal line (treble clef) has the lyrics: *הוֹ - שֵׁן - הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל הַקָּדוֹשׁ הַיָּחִיד הַנֶּאֱמָר*. The piano accompaniment is in G major, 4/4 time, with a treble and bass clef.

Handwritten musical score on the left page, system 2. The vocal line (treble clef) has the lyrics: *הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל הַקָּדוֹשׁ הַיָּחִיד הַנֶּאֱמָר הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל הַקָּדוֹשׁ הַיָּחִיד הַנֶּאֱמָר*. The piano accompaniment continues in G major, 4/4 time.

Handwritten musical score on the left page, system 3. The vocal line (treble clef) has the lyrics: *הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל הַקָּדוֹשׁ הַיָּחִיד הַנֶּאֱמָר הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל הַקָּדוֹשׁ הַיָּחִיד הַנֶּאֱמָר*. The piano accompaniment continues in G major, 4/4 time.

Handwritten musical score on the right page, system 1. The vocal line (treble clef) has the lyrics: *הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל הַקָּדוֹשׁ הַיָּחִיד הַנֶּאֱמָר הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל הַקָּדוֹשׁ הַיָּחִיד הַנֶּאֱמָר*. The piano accompaniment continues in G major, 4/4 time.

Handwritten musical score on the right page, system 2. The vocal line (treble clef) has the lyrics: *הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל הַקָּדוֹשׁ הַיָּחִיד הַנֶּאֱמָר הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל הַקָּדוֹשׁ הַיָּחִיד הַנֶּאֱמָר*. The piano accompaniment continues in G major, 4/4 time.

ПЕРВОЕ МАЯ

ТЕКСТ КРАСЕВА.

МУЗ. КРАСЕВА.

Музыкальный фрагмент в G-мажоре, 2/4 такта. Включает вокальную партию и фортепианный аккомпанемент. Лирика: Дружно вхо-ду всем от-

11

Музыкальный фрагмент в G-мажоре, 2/4 такта. Включает вокальную партию и фортепианный аккомпанемент. Лирика: вай, не зе-вай! Мы со все-ми ним-ге

Музыкальный фрагмент в G-мажоре, 2/4 такта. Включает вокальную партию и фортепианный аккомпанемент. Лирика: все - сго выш-ли встро-гуть пер-вый

Музыкальный фрагмент в G-мажоре, 2/4 такта. Включает вокальную партию и фортепианный аккомпанемент. Лирика: май, пер-вый май рож-да! Тро-га-га-га!

This system contains the first two staves of the handwritten musical score. The top staff is a vocal line in G major, with lyrics in Armenian: "բո՛ւ ջը՛ւ! Դր-Դը-Դը բո՛ւ ջը՛ւ! -Դը-Դը-Դը". The bottom staff is a piano accompaniment in G major, consisting of two staves (treble and bass clef).

This system contains the next two staves of the handwritten musical score. The top staff is a vocal line in G major, with lyrics: "բո՛ւ, ջը՛ւ! բո՛ւ ծը - ու -". The bottom staff is a piano accompaniment in G major, consisting of two staves (treble and bass clef).

This system contains the final two staves of the handwritten musical score. The top staff is a vocal line in G major, with lyrics: "բո՛ւ ջը՛ւ! Ե՛լի!". The bottom staff is a piano accompaniment in G major, consisting of two staves (treble and bass clef).

ՀԱՆԴԱԿԱԿԱՆ ՊԱՐ

ՅԵՐ ԿԻՐԱՆԿԱՆԻ

This block contains the musical score for the second page, consisting of three systems of two staves each. The top staff is a vocal line in 2/4 time, and the bottom staff is a piano accompaniment in 2/4 time. The key signature is G major.

ԶԿՆՈՐՄԱԿԱՆ (պար)

ՅԵՐ. ԴՈՆՆԱՅԵՆԿՆԿՈՒ

ՇԱՐԺ. ԿՈՆՏԱՐԿ. Ն. ՊՊՊՊՊՊՊՊ

I s.

1. Մայիս — Հ. Հայրապետյան	6
2. Մայիս — Խնկր աղեր	7
3. Շուսով կղա — Սեփ-Սար	8
4. Սևա յե ա — Ա. Շալրոն	9
5. Մայիս — Խոսք՝ Հ. Թումանյանի, յերածառ՝ Դ. Ղաղարյանի	10
6. Մեք յեզր — Մ. Խերանյան	11
7. Զան կարմիր մայիս — Ա. Շալրոն	12
8. Բարուն — Հ. Հայրապետյան	13
9. Կարմիր կրակ — Ա. Բոյժ	14
10. Հեռանդրուն — «Գ. Պրավդա»	20
11. Հանգիպում	21
12. На майском параде — М. Ивсенс	27
13. Счастливый день — М. Ивсенс	28
14. Военный парад — С. Михалкова	29
15. Педро — А. Веприккая	31
16. Про большой букет и маленькую девочку — О. Вы-	
сотская	38
17. Дружба — Эма Сяо	45
18. Цветики — А. Плещеев	49
19. Тачанка — С. Маршак	50
20. Джигит — С. Маршак	51
21. Первое мая — Красев	52
22. Հնդկական պար	53
23. Չկնոցական	55
24. Индейский танец	57
25. Рыбачья	59
26. Նոսաներ	61 - 70

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0386157

214

214

253

~~8~~
m p 1
sm 2